

Otvorený list Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zavedeniu pozície „pomocný pracovník v sociálnych službách“

Vážené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,

Komora opatrovateliek Slovenska sa na Vás obracia otvoreným listom v súvislosti so zavedením pracovnej pozície **pomocný pracovník v sociálnych službách**, ktorá má byť súčasťou systému sociálnych služieb od 1. júla 2026.

Ako zástupcovia praxe považujeme za svoju povinnosť verejne upozorniť na vážne riziká, ktoré toto legislatívne rozhodnutie prináša – nielen pre pracovníkov, ale predovšetkým pre **odkázaných ľudí**, ktorým má systém sociálnych služieb slúžiť.

1. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách jasne rozlišuje:

- **odborné činnosti** (§ 16),
- **obslužné činnosti** (§ 17),
- **d ďalšie činnosti** (§ 18).

Podľa § 16 zákona sú odbornými činnosťami najmä opatrovateľské, ošetrovateľské a ďalšie úkony, ktoré priamo súvisia so zdravotným stavom, odkázanosťou a dôstojnosťou prijímateľa sociálnej služby. Tieto činnosti môže vykonávať **iba odborný personál**, ktorého kvalifikačné predpoklady sú stanovené buď priamo v zákone, alebo prostredníctvom odkazu na osobitné právne predpisy.

2. Odborný personál má vždy kvalifikáciu

Zákon presne určuje kvalifikačné predpoklady pre všetky odborné pracovné pozície, medzi ktoré patria napríklad:

- sociálny pracovník,
- asistent sociálnej práce,
- opatrovateľ,
- inštruktor sociálnej rehabilitácie,
- psychológ,
- fyzioterapeut,
- zdravotnícki pracovníci podľa osobitných zákonov.

Pri menovaných profesiách existuje jasne definované vzdelanie, odborná príprava a zodpovednosť.

3. Pomocný pracovník – bez kvalifikačných požiadaviek

Pri pozícii **pomocný pracovník v sociálnych službách** však zákon č. 448/2008 Z. z.:

- neurčuje minimálne vzdelanie,
- neustanovuje odborný kurz,
- neodkazuje na žiadny osobitný zákon,
- nevymedzuje odbornú spôsobilosť.

Ide tak o **jedinú pracovnú pozíciu v systéme sociálnych služieb**, ktorá nemá zákonom stanovené kvalifikačné predpoklady.

Z právneho hľadiska ide o vážny rozpor so systematikou zákona a s princípom ochrany prijímateľa sociálnej služby.

4. Pomocný pracovník nemôže byť odborným personálom

Komora opatrovateliek Slovenska jednoznačne zdôrazňuje:

pomocný pracovník v sociálnych službách nemôže byť zaradený medzi odborný personál podľa § 16 zákona č. 448/2008 Z. z.

Ak by osoba bez odbornej spôsobilosti vykonávala odborné úkony, išlo by o popretie základnej logiky systému sociálnych služieb!

5. Ohrozenie zdravia prijímateľa sociálnej služby

Opatrovateľská starostlivosť nie je pomocná ani manuálna práca.

Ide o každodenné úkony, pri ktorých môže nesprávny postup viesť k:

- poškodeniu zdravia,
- zhoršeniu zdravotného stavu,
- ohrozeniu bezpečnosti,
- porušeniu ľudskej dôstojnosti.

Výkon týchto činností osobou bez odbornej prípravy predstavuje **priame ohrozenie zdravia človeka**, ktorý je často úplne odkázaný na pomoc iných.

6. Ohrozenie opatrovateliek a pracovného prostredia

Zavedením tejto pozície dochádza k zotretiu rozdielu medzi odbornou a neodbornou prácou.

To má priamy dopad na:

- pracovné prostredie v zariadeniach sociálnych služieb,
- postavenie opatrovateliek ako odbornej profesie,
- medziľudské vzťahy na pracoviskách,
- ďalšie oslabovanie motivácie zotrvať v systéme.

Ak tú istú prácu môže vykonávať ktokoľvek bez vzdelania, odbornosť prestáva mať hodnotu.

7. Jediný logický dôvod tohto kroku

Z pohľadu praxe nevidíme iný reálny dôvod zavedenia tejto pozície než:

umožniť zamestnávateľom prijať k lôžku človeka prakticky z ulice, bez odbornej kvalifikácie, bez rizika postihu zo strany inšpekcie v sociálnych veciach, a za minimálnu mzdu.

Takéto riešenie však nerieši personálnu krízu – iba ju zakrýva.

8. Stanovisko Komory opatrovateliek Slovenska – návrh riešenia

Komora opatrovateliek Slovenska si uvedomuje vážny nedostatok personálu v sociálnych službách.

Za prijateľné riešenie však považujeme výlučne model, v ktorom:

- pomocný pracovník **nie je zaradený medzi odborný personál**,
- vykonáva iba pomocné a obslužné činnosti podľa § 17 zákona,
- jeho pracovné zaradenie má **prechodný charakter**,
- počas skúšobnej doby je **povinný absolvovať akreditovaný kurz opatrovania**,
- najneskôr do **3 mesiacov od vzniku pracovného pomeru**.

Po splnení kvalifikačných predpokladov môže byť následne zaradený ako opatrovateľ v súlade so zákonom.

9. Záver

Starostlivosť o odkázaných ľudí nemôže byť riešená znižovaním odborných nárokov.

Ide o otázku:

- bezpečnosti,
- dôstojnosti,
- ochrany zdravia,
- a zodpovednosti štátu.

Komora opatrovateliek Slovenska preto vyjadruje **vážne znepokojenie** nad zavedením pozície pomocného pracovníka v súčasnej podobe a vyzýva Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR na jej prehodnotenie a otvorenie odbornej diskusie so zástupcami praxe.

Kolektív Komory opatrovateliek Slovenska